

Lupa- ja valvontavirasto

PL 20

13035 LVV

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Tervolan Pitkämäen tuulivoimahanke, ABO Energy Suomi OY, Kuivasjärvi (FI1301611) ja Suuripään (FI1301811) Natura-alueet

Natura-arvioinnit on laadittu Tervolan Pitkämäen tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä. Pitkämäen tuulivoimahanke sijoittuu Kuivasjärvi (FI1301611) ja Suuripään (FI1301811) Natura-alueiden läheisyyteen. Arvioinnit on laatinut Sitowise Oy. Kuivasjärvi (FI1301611) Natura-arviointi on päivätty 17.2.2026 ja Suuripään (FI1301811) vastaavasti 23.10.2025.

Sensitiivisiin lajeihin liittyvät osiot on koottu julkisuuslain §24.1 nojalla salassa pidettävään lausuntoon, joka on ainoastaan viranomaiskäyttöön.

1 Arvioinnin kohteena olevat Natura 2000-alueet

Kuivasjärvi (FI1301611, SAC/SPA)

Kuivasjärvi on Simojokeen laskevan Kuivasjoen latvajärvi, joka on kooltaan 105 hehtaaria. Kuivasjärven Natura-alue on sisällytetty Natura-alueverkostoon sekä lintu- että luontodirektiivin mukaisena alueena. Järvi on huomattavalta osalta soiden ympäröimä, suhteellisen karu humusjärvi. Alueen pesimälinnusto on arvokas ja valtakunnallisessa lintuvesiensuojeluohjelmassa järvi on arvioitu valtakunnallisesti arvokkaaksi kohteeksi. Alueen merkitystä nostaa Kemi-Tornion seudun järvien ainoa pilkkasiipiyhdyskunta. Alueella pesii 8 ja aluetta käyttää ruokailu- tai levähdysalueena 1 lintudirektiivin liitteessä I mainittua lajia. Kosteikoille ominaisia lajeja kohteella pesii yhteensä 20. Suojelun perusteena oleviin lajeihin sisältyy 17 lintulajia. Suojelun perusteena on neljä direktiiviluontotyyppiä: humuspitoiset järvet ja lammet, vaihtumissuot ja rantasuot, aapasuot ja puustoiset suot.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeilla mainituille suojeluperusteille. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Tuotantoalue sijaitsee noin 7,2 kilometriä Natura-alueen rajalta luoteeseen. Lähin voimala sijaitsee noin 8 kilometriä Natura-alueen luoteispuolella. Voimajohtovaihtoehto VEC sijaitsee Natura-alueen pohjoispuolella, noin 430 metriä Natura-alueen rajalta.

Suuripään alue (FI1301811, SAC/SPA)

Suuripään Natura-alue on tärkeä Lapin kolmion suo- ja lehtokohde, joka on kooltaan yhteensä 4278 ha. Suuripään alue on sisällytetty Natura-alueverkostoon sekä lintu- että luontodirektiivin mukaisena alueena. Suojelun perusteena olevat luontotyypit ovat seuraavat direktiiviluontotyypit: humuspitoiset järvet ja lammet, fennoskandian luonnontilaiset jokireitit, keidassuot, letot, aapasuot, boreaaliset luonnonmetsät, boreaaliset lehdot, fennoskandian metsäluhdut ja

puustoiset suot. Suojelun perusteena oleviin lajeihin sisältyy 33 lintulajia, lapinleinikki, kiiltosirppisammal ja isonuijasammal sekä kolme uhanalaista, salassa pidettävää lajia.

Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen merkityksen säilyttäminen Natura tietolomakkeilla mainituille suojeluperusteille. Alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

Suuripään alue käsittää soidensuojelun perusohjelmaan kuuluvan Suuripään alueen, lehtojensuojeluohjelmaan kuuluvan Saaranjoen lehtoalueen, lintuvesiensuojeluohjelmaan kuuluvan Jouttijärven sekä ohjelmiin kuulumattomia alueita Suuripään soidensuojeluohjelmaan kuuluvan alueen keskellä n. 950 ha. Tuotantoalue sijaitsee lähimmillään noin 64 metrin etäisyydellä Natura-alueesta ja etäisyys sähkönsiirtoreittiin (VEB2, maakaapelivaihtoehto) on noin 590 metriä. Jouttijärven osa-alue sijaitsee lähimpänä hankkeen tuotantoaluetta.

1.1 Natura-arviointi

1.1.1 Arvioinnin kohteena oleva Pitkämaan tuulivoimahanke

ABO Energy Suomi Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Tervolan kunnan alueelle. Tuotantoalue sijaitsee noin 17 kilometriä Tervolan keskustasta kaakkoon. Tuotantoalueen pinta-ala on noin 1157 hehtaaria. Hankkeessa suunnitellaan enintään 11 tuulivoimalan toteuttamista (VE1 9 voimalaa, VE2 11 voimalaa). Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä, napakorkeus enintään 200 metriä ja lavan pituus enintään 100 metriä. Voimaloiden yksikköteho on 6–10 MW. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasema.

Alustavan suunnitelman mukaan sähkö siirretään tuotantoalueelta länteen Lehmikummun sähköasemalle tai itään Saunakummun sähköasemalle. Lehmikummun suuntaan tutkitaan sekä maakaapeli- että 110 kV:n ilmajohtovaihtoehtoja ja Saunakummun suuntaan 400 kV:n ilmajohtoa.

Yhteisvaikutusten arvioinnin näkökulmasta keskeiset muut hankkeet: Pitkämaan tuotantoalueesta on 1,2 km etäisyydellä sijaitsee kaavoitettu Hevosselän tuulivoimahanke (enintään 6 voimalaa), kaavoituksessa oleva Lyypäkin hanke (etäisyys 7 km, enintään 42 voimalla) sekä 12 km etäisyydellä Vitsakankaan kaavoituksessa oleva on hanke.

1.1.2 Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Kuivasjärvi (FI1301611, SAC/SPA)

Arvioinnissa käytetyt aineistot

Kuivasjärven Natura-alueen arvioinnissa on käytetty Natura-alueen tietolomakkeen tietoja, NATA-arviointilomaketta, kartta- ja ilmakehän aineistoja, Suomen Lajitietokeskuksen lajihavaintotietoja lähialueelta, Metsähallituksen biotooppikuvioaineistoa sekä tietoja alueen linnustollisesti arvokkaista alueista (IBA, FINIBA ja MAALI-alueet) ja päämuuttoreiteistä. Arviointi on perustunut saatavilla olevan aineiston käyttöön, joten alueella ole tehty luontoselvityksiä Natura-arviointia varten.

Arvioinnin kuvauksen mukaan hankkeen tietoja ja Natura-alueen suojelun perusteena olevien luontotyyppien ja lajien tietoja on tarkasteltu rinnakkain, ja sen perusteella on arvioitu, ovatko hankkeen Natura-alueiden suojeluperusteille aiheuttamat merkittävät vaikutukset mahdollisia.

Yhteisvaikutusten arviointi perustuu saatavilla olleeseen tietoon muista hankkeista.

Vaikutusmekanismit ja vaikutusalueet

Hankkeen vaikutusmekanismeiksi tunnistetaan välillisiä vaikutuksia, jotka liittyvät muun muassa rakentamisen ja toimintaan, elinympäristöjen menetykseen, pirstoutumiseen ja reunavaikutukseen sekä muutoksiin hydrologiassa. Linnustovaikutukset liittyvät muun muassa lisääntyneeseen törmäysriskiin, häiriöön, elinympäristömuutoksiin ja vaikutuksiin muuttokäyttäytymisessä sekä hankkeiden yhteisvaikutuksissa lintujen muuttoreiteille.

Epävarmuustekijät

Arvioinnin epävarmuustekijäksi tunnistetaan sen perustuminen saatavilla olevaan aineistoon. Arviointiin liittyen alueella ei ole tehty luontoselvityksiä, joten kattavaa ja ajantasaista tietoa Natura-alueen luontoarvojen tilasta ei ole ollut käytettävissä. Arvioinnin mukaan käytettyä aineistoa voidaan kuitenkin pitää arvioinnin luotettavuuden kannalta riittävän ajantasaisena.

Natura-alueen suojeluperusteisiin kohdistuvat vaikutukset

Arvioinnin mukaan **suojeluperusteluontotyypppeihin** ei aiheudu suoria vaikutuksia. Rakentaminen voi aiheuttaa väliaikaista veden samentumista humuspitoisille järville ja lammille, mikäli rakennustöitä tehdään Kuivasjärveen johtavan uoman lähialueella. Vaikutuksia kaikkiin luontotyypppeihin voidaan välttää ja lieventää siten, ettei voimajohtopylväitä osoiteta uomaan tai sen lähialueille. Kaikkien suojeluperusteluontotyyppien osalta arvioinnin johtopäätös on, ettei merkittäviä vaikutuksia aiheudu lieventämistoimien jälkeen.

Suojeluperusteena oleviin lintulajeihin kohdistuvien vaikutusten osalta yleisesti on todettu, että Natura-alue sijaitessa erillään tuotantoalueesta ja sijoituessa muuttoreittien ulkopuolella, hankkeen ei arvioitu vaikuttavan merkittävästi suojeluperustelintuihin.

Voimajohtoihin liittyvä törmäysriski (voimajohtovaihtoehto VEC) on tunnistettu useimmille lintulajille mahdolliseksi vaikutukseksi, mutta riski arvioidaan jää vähäiseksi pitkän etäisyyden (400 – 730 m) ja osittain peitteisen maaston vuoksi. Tuotantoalueesta ei arvioida kohdistuvat linnuille merkittäviä vaikutuksia, koska lähin voimala sijaitsee 7,9 kilometrin etäisyydellä Natura-alueen rajalta.

Lintujen muuttolento sijoittuu yleisesti voimajohtoja korkeammalle ja pesimäaikainen liikkuminen on useilla lajeilla paikallista, minkä vuoksi törmäysriski arviointiin jäävän vähäiseksi. Avoimien suoalueiden sekä voimajohdon ja Natura-alueen välisten metsäsaarekkeet luoman peitteisyyden arvioitiin pienentävän törmäysriskiä verrattuna täysin avoimeen ympäristöön.

Kokonaisuutena hankkeesta ei arvioitu aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia suojeluperusteena oleviin lintulajeihin. Mahdollisten vaikutusten arviointiin olevan pääosin vähäisiä ja liittyvän lähinnä rajalliseen törmäysriskiin.

Yhteisvaikutukset

Mahdollisia yhteisvaikutuksia on tarkasteltu Hevosselän tuulivoimapuiston (noin 3,3 km Kuivasjärven Natura-alueen länsipuolella) ja Lyypekin tuulivoimapuiston suhteen (noin 1,7 kilometriä itään). Hevosselän hankkeen ei arvioitu aiheuttavan merkittäviä yhteisvaikutuksia Pitkämaan hankkeen kanssa, jotka kohdistuisivat Natura-alueen suojeluperusteisiin lajeihin tai luontotyypppeihin. Lyypekin hankkeen arvioitiin aiheuttavan vähäisen törmäysvaikutuksen muuttolinnustoon. Yhdessä Lyypekin hankkeen kanssa törmäysvaikutuksen ei katsottu kasvavan

merkittäväksi hankkeiden sijoittumisen ja Lyypekin hankkeen ja Natura-alueen välisen pitkän etäisyyden vuoksi. Kokonaisuutena Pitkämäen tuulivoimahankkeella yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa ei katsottu olevan merkittäviä vaikutuksia niihin luontoarvoihin, joiden perusteella Kuivasjärvi on sisällytetty Natura 2000-verkostoon.

Lieventämistoimenpiteet

Arvioinnissa otetaan esille mahdollisten vaikutusten lieventämistoimia. Lintujen voimajohtoihin törmäämisen riskiin ja ehkäisemiseen on voimajohtoihin kiinnitettävät huomiomerkit. Luontotyyppisiin kohdistuvia vaikutuksia voidaan lieventää ja ehkäistä niin, ettei voimajohtopylväitä tai muuta rakentamista ei kohdisteta Natura-alueelle virtaavaan virtaveteen tai suolle. Lisäksi tiestö ja voimajohtopylväiden tarkempi asettelu avosualueiden ulkopuolelle vähentää mahdollisia suohon kohdistuvia vaikutuksia. Suon osalta rakentamisesta koituvia vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla rakentaminen routa- ja lumipeitteiseen aikaan.

Suuripään alue (FI1301811, SAC/SPA)

Arvioinnissa käytetyt aineistot

Keskeisimpinä lähtöaineistoina arvioinnissa on käytetty Natura-tietolomaketta, Suuripään alueen NATA-arviointitietoja, Metsähallituksen (2023) valtion suojelualueiden biotooppikuvioita, Lajitietokeskuksen lajitietoaineistoja ja Suuripään Natura-alueeseen kuuluvan Jouttijärven pesimälinnustoselvitystä vuodelta 2024.

Tuotantoalueen läheisin osa Natura-alueesta on Jouttijärven osa-alue, minkä vuoksi se on esitelty erikseen arvioinnissa. Arvioinnin mukaan Jouttijärven Natura-osa-alueelta ei ole Metsähallituksen keräämiä luontotyyppitietoja, eikä myöskään Lajitietokeskuksen lähtötietoja Natura-alueen suojeluperusteisista II b -lajeista. Linnuston osalta on kartoitettu ainoastaan Jouttijärven osa-alueen linnustoa, Suuripään pääalueen osalta ei ole tehty linnustokartoituksia.

Vaikutusmekanismit ja -alue

Pitkämäen hankkeen mahdollisiksi vaikutuksiksi on tunnistettu rakentamisen aiheuttamat suorat vaikutukset (esim. elinympäristöjen ja pesäpaikkojen häviäminen sekä törmäyskuolleisuus) ja välillisiä vaikutuksia (hydrologian muutos, elinympäristöjen pirstoutuminen, häiriö ja estevaikutus), jotka voivat heikentää lajien liikkumista, lisääntymistä ja laajemmin paikallispopulaatioita. Suorat elinympäristömenetykset rajautuvat yleensä rakentamisalueille, mutta epäsuorat, laajemman alueen vaikutukset voivat heikentää elinympäristön laatua ja käytettävyyttä lajien ekologian mukaan. Tuulivoima- ja voimajohtohankkeiden mahdollisia suuriin petolintuihin kohdistuvia vaikutuksia ovat ennen kaikkea rakentamisen ja käytönaikaiset aikaiset melu- ja häiriövaikutukset sekä voimaloiden ja voimajohtojen aiheuttama törmäysriski.

Hankealue sijoittuu lähelle Natura-alueen Jouttijärven osa-alueella, mutta kauemmas Suuripään pääalueesta, joten mahdolliset vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti Jouttijärven alueeseen. Linnustovaikutuksia voi ulottua laajemmallekin Suuripään alueelle. Myös vesiolosuhteiden muutoksista voi syntyä laajempia vaikutuksia.

Epävarmuustekijät

Arvioinnin toteuttajan mukaan epävarmuutta arviointiin voivat aiheuttaa käytettyjen aineistojen riittävä tarkkuus ja ajantasaisuus sekä arvioinnin subjektiivisuus. Arvioinnissa rakentamisen

vaikutuksista luontotyyppeihin oli saatu tietoa aikaisemmin toteutetuissa hankkeissa. Koska rakentaminen sijoittuu Natura-alueen ulkopuolelle, ei arvioinnissa tunnistettu tältä osin epävarmuustekijöitä. Tuulivoiman sekä sähkönsiirron rakentamisesta aiheutuvat muutokset on arvion mukaan tunnistettu riittävällä tarkkuudella perusteena olevien luontotyyppien ja lajien tietoja osalta.

Linnustovaikutusten arvioinnin epävarmuudeksi tunnistettiin liittyvän linnuston selvitystietojen saatavuuteen ja laatuun sekä lajistossa esiintyvään vuosien väliseen vaihteluun. Pääosalla arvioitavista lajeista lähtötietojen arvioitiin olevan riittävän tarkkoja ja ajantasaisia. Jouttijärven Natura-osa-alueella epävarmuutta aiheutti luontotyyppitietoja tai muiden inventointitietojen puuttuminen. Jouttijärven osa-alueella tehtiin linnustoselvitys vuonna 2024.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa on arvioitu saatavilla olevan tiedon perusteella. Epävarmuutena yhteisvaikutusten arvioinnissa tunnistettiin se, mitkä tarkastelluista hankkeista toteutuvat ja millaisina.

Vaikutukset luontotyyppeihin ja suojelun perusteena oleviin kasvilajeihin

Tuulivoimahanke sijoittuu Natura-alueen ulkopuolelle, joten suoria vaikutuksia suojeluperusteisiin luontotyyppeihin ei arvioida syntyvän. Etäisyydet lähimpiin voimaloihin, teihin ja sähkönsiirtoon ovat useita satoja metrejä tai kilometrejä. Arvioinnin perusteella hankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia mihinkään Suuripään Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin tai suojelun perusteena oleviin kasvilajeihin.

Vaikutukset lintuihin

Suuripään Natura-alueen suojeluperusteena on laaja joukko suo- ja kosteikkolintuja sekä metsälajeja. Arvioinnissa tarkasteltiin hankkeen toimintojen etäisyyttä Natura-alueen linnuille soveltuviin elinympäristöihin ja suhteessa lintujen käyttäytymiseen eri vuodenaikoina sekä vaikutuksia erityisesti häiriön, törmäysriskin ja elinympäristöjen kautta. Tuulivoimalat ja sähkönsiirto sijoittuvat Natura-alueen ulkopuolelle, eikä hankkeen vaikutusalueen arvioitu ulottuvan pääsääntöisesti varsinaisille pesimäalueille. Useimpien suojeluperusteena olevien lajien, kuten vesi-, suo- ja kahlaajalintujen sekä useiden peto- ja metsälintujen, osalta hankkeella ei arvioitu olevan vaikutuksia, koska elinympäristöt sijaitsevat riittävän etäällä, lajien liikkuminen hankealueelle arvioitiin vähäiseksi sekä törmäys- ja häiriöriski alhaiseksi. Vähäisiä haitallisia vaikutuksia arvioitiin kuitenkin voivan kohdistua *metsähanheen, teereen ja metsoon*, lähinnä häiriön, yksittäisten törmäysten ja Natura-aluetta ympäröivän metsäverkoston lievän heikkenemisen kautta. Näidenkin lajien osalta vaikutusten arvioitiin jäävän vähäisiksi eikä hankkeella katsota olevan merkittäviä heikentäviä vaikutuksia yhteenkään Natura-alueen suojeluperusteena olevaan lintulajiin.

Yhteisvaikutukset

Pitkämaan hankkeella ei arvioitu olevan heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppeihin tai luontodirektiivin lajeihin, eikä siten myöskään merkittäviä yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa, koska kaikki tarkastellut hankkeet sijaitsevat Natura-alueen ulkopuolella.

Linnuston osalta yhteisvaikutuksia arvioitiin voivan muodostua lähinnä kahdesta muusta Natura-alueen läheisyydessä sijaitsevasta hankkeesta, Vitsakankaasta ja Hevosselästä. Vitsakangas rajautuu itäosastaan Suuripään alueeseen. Suolajistoon kohdistuvat vaikutusten arvioitiin jäävän

todennäköisesti vähäisiksi, koska keskeiset elinympäristöt sijaitsevat häiriövaikutusten ulottumattomissa.

Joihinkin metsälajeihin, erityisesti metsäkanalintuihin ja petolintuihin, arvioitiin kohdistuvan vähäisiä haitallisia yhteisvaikutuksia elinympäristöjen pirstoutumisen, häiriön ja yksittäisten törmäysten kautta, mutta vaikutukset Natura-alueen tasolla arvioidaan pieniksi. Metsähanheen voi kohdistua vähäisiä vaikutuksia liikkumisen aikana, mutta etäisyydet ja avoimet lentoväylät rajoittavat vaikutuksia. Metson osalta hankkeet voivat heikentää metsäverkoston kytkeytyvyyttä ja elinvoimaisuutta vähäisesti, mutta vaikutusten arviointi sisältää epävarmuutta.

Petolintujen ja pöllöjen osalta mahdolliset vaikutukset liittyvät pesimäympäristöjen vähenemiseen, häiriöön ja törmäysriskiin, mutta laajojen vaihtoehtoisten elinympäristöjen vuoksi vaikutusten arvioitiin jäävän vähäisiksi. Hankkeiden toteuttaminen voi vähentää lajien pesimäympäristöjä Natura-alueen läheisillä alueilla ja aiheuttaa häiriövaikutusta lajien elinympäristöinä käyttämällä metsä- ja peltoalueilla. Päiväpetolintuihin, pöllöihin ja metsäkanalintuihin osalta arviointiin liittyi epävarmuuksia. Osin puutteellinen lajikohtainen havaintotieto ja toisaalta tutkimustiedon vähyys tunnistetaan arvioinnissa epävarmuutta lisääviksi tekijöiksi. Kokonaisuutena yhteisvaikutukset Natura-alueen suojeluperusteisiin lintulajeihin arvioitiin kuitenkin vähäisiksi.

2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

2.1.1 Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että **hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja**.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Yleisenä huomiona Lupa- ja valvontavirasto (jäljempänä LVV) toteaa, että Natura-arvioinnissa merkittävyyttä arvioidaan kaksiportaisella asteikolla; **ei merkittävää heikennystä – merkittävä heikennys**. Arvioinnista tulee yksiselitteisesti käydä ilmi aiheuttaako hanke merkittävää heikennystä Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontoarvoille vai ei. Kuivasjärven Natura-arvioinnissa tätä arviointitapaa ei

systemaattisesta noudateta, vaan viitataan luontotyypppeihin ja lajeihin liittyviin merkittäviin vaikutuksiin.

Natura-arvioinnissa tunnistettuja heikentäviä vaikutuksia voidaan pyrkiä välttämään tai vaikutuksia voidaan lieventää erilaisilla toimenpiteillä niin paljon, etteivät ne ole enää merkittävästi heikentäviä. Arvioinnissa tulee erottaa selkeästi toisistaan hankkeen aiheuttamaa merkittävää heikennystä lieventävät toimenpiteet, ja hankkeeseen olennaisesti joka tapauksessa sisältyvät toimenpiteet. Natura-arvioinnissa vaikutusten merkittävyys tulee arvioida sekä ilman lieventäviä toimenpiteitä että lieventävien toimenpiteiden kanssa.

LVV katsoo, että Natura-arviointi ei ole kaikilta osin asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Pitkämaan tuulivoimahanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Kuivasjärven ja Suuripään alueet on hyväksytty Natura 2000 verkostoon. Arvioinnissa on seuraavaksi käsitelty menetelmällisiä ja aineistoihin liittyviä puutteita Natura-alueittain.

2.1.2 Arvioinnin toteuttamistapa

Natura-arvioinnissa on kyse luonnonsuojelulain mukaisesta menettelystä, jossa Natura-arvioinnin tulee toimia itsenäisenä asiakirjana. Arvioinnin kannalta hankkeen olennaiset tiedot tulee siten kuvata Natura-arvioinnissa, sillä Natura-arviointi perustuu hankkeen kuvaukseen. Kuvauksen tulee olla konkreettinen ja yksilöity, jotta sen perusteella voidaan määritellä vaikutusalue ja -mekanismi.

LVV katsoo, että Natura-arvioinneissa on asianmukaisesti tunnistettu Natura-alueiden suojeluarvot. Esitetyt hankekuvaukset ovat pääosin yksilöityjä ja riittäviä lukuun ottamatta suunniteltujen rakenteiden sijaintien esitystä suhteessa Natura-alueisiin. Puutteena LVV näkee sen, että arviointien kartoista puuttuvat tuotantoalueelle suunnitellut tiet ja esimerkiksi sähköasemien mahdolliset sijainnit sekä yhteisvaikutusten arvioinnin kannalta keskeisenä arviointitekijänä eri hankkeiden sähkönsiirtovaihtoehtojen esittäminen kartoilla.

2.1.2.1 Kuivasjärvi (FI1301611, SAC/SPA)

Euroopan unionin ohjeistuksen ja tuomioistuimen oikeuskäytännönkin mukaan Natura-arvioinnin tulee perustua ajantasaisiin ja riittäviin tietoihin alueen suojelun perusteena olevista lajeista ja luontotyypeistä tehdään parhaan tieteellisen tiedon perusteella. Kuivasjärven Natura-arvioinnin perustaksi alueella ei ole tehty lainkaan kenttätutkimuksia.

Natura-arvioinnin mukaan Kuivasjärven Natura-alueelta tai sen lähiympäristöstä ei ole lajitietokeskuksen aineistoihin tallennettu havaintoja Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperusteisista lajeista. Lajitietokeskuksen aineistoista on kuitenkin löydettävissä havaintotietoja useista suojeluperustelajeista. Kokonaisuutena LVV toteaa, että Natura-arvioinnissa *käytetty aineisto on ollut osin puutteellista*.

2.1.3 Arvio vaikutuksista Kuivasjärvi (FI1301611, SAC/SPA) suojelutavoitteisiin

LVV yhtyy arvioinnin näkemykseen siitä, että Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille aiheudu suoraa vaikutusta, koska rakentaminen

ei ulotu alueelle. Arvioinnin mukaan hankkeesta voi kohdistua vesiympäristöön korkeintaan rakentamisaikaista kiintoaine- ja ravinnekuormaa. Arvioinnissa tunnistetaan vesistövaikutusten lieventämiskeino, mutta arviointi ei sinällään vastaa Natura-arvioinnin peruskysymykseen siitä, onko kyseessä **ei merkittävää heikennystä** vai **merkittävä heikennys**. Mahdollisia vaikutusten lieventämiseksi ja välttämiseksi ehdotetaan voimajohtopylväitä sijoittamista puron uoman tai sen lähialueiden ulkopuolelle. Kaikkien suojeluperusteluontotyyppien osalta arvioinnin mukaan vesitalouteen liittyviä vaikutuksia voidaan lieventää sijoittamalla voimajohtopylväät suon ulkopuolelle. Mikäli merkittävää heikennystä aiheutuu, näihin lieventäviin toimenpiteisiin tulee sitoutua.

LVV katsoo, että arvioinnin mukaisesti voimajohtoihin liittyvä törmäysriski (voimajohtovaihtoehto VEC) on useimmille suojeluperustelintulajille mahdolliseksi vaikutukseksi, mutta tuotantoalueen toiminnoista ei kohdistu linnuille suoria merkittäviä vaikutuksia sen etäisyyden vuoksi.

Yhteisvaikutusten osalta LVV yhtyy kuitenkin Natura-arvioinnin johtopäätökseen, etteivät Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperusteille hankkeista aiheutuvat yhteisvaikutukset todennäköisesti muodostu merkittäviksi.

Kokonaisuutena menetelmällisistä ja aineistoihin liittyvistä puutteista huolimatta LVV arvioi, että Pitkämäen hankkeella ei ole todennäköisesti yksin eikä yhdessä muiden hankkeiden kanssa Kuivasjärven Natura-alueen suojeluperustearvoihin merkittävästi heikentäviä vaikutuksia.

2.1.3.1 Suuripään alue (FI1301811, SAC/SPA)

Linnuston osalta Jouttijärven osa-alueen linnustoa selvitettiin kesän 2024 aikana kierto- ja kartoituslaskennoilla, Suuripään pääalueen osalta ei ole tehty linnustokartoituksia. Arvioinnissa ei ole hyödynnetty muun muassa Vitsakankaan tuulivoimahankkeen yhteydessä käytettyjä linnustoaineistoja kuten esimerkiksi Suuripään Natura-alueelle Metsähallituksen tekemiä linnuston linjalaskenta-aineistoja (v 2018 ja 2021). LVV:n näkemyksen mukaan linnustoarviointiin liittyy epävarmuutta, koska useista suojeluperusteena olevista lajeista on puutteelliset tiedot ja tutkimustietoa on niukasti saatavilla.

2.1.4 Arvio vaikutuksista Suuripään alue (FI1301811, SAC/SPA) suojelutavoitteisiin

LVV yhtyy arvioinnin päätelmään siitä, että hankkeella ei ole merkittäviä heikentäviä vaikutuksia mihinkään Suuripään Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin tai suojelun perusteena oleviin kasvilajeihin. Etäisyydet lähimpiin voimaloihin, teihin ja sähkönsiirtoon ovat useita satoja metrejä tai kilometrejä.

Vesistövaikutukset

Hankkeen Natura-arvioinnissa todetaan kiintoaineen ja ravinteiden huuhtoutumisesta sekä pintavalunnan muutoksisista Natura-alueella, että rakentamisesta ei aiheudu Natura-alueelle ulottuvia pintavalunnan muutoksia. Arvioinnin mukaan tuotantoalue sijoittuu pääosin eri valuma-alueelle, kuin Natura-alue ja vesien virtaussuunta on poispäin Natura-alueesta. Arvioinnissa todetaan, että osa voimaloista sijoittuu Jouttijärven osa-alueen kanssa samalle valuma-alueelle, mutta niitä ei yhdistä laskuojat eikä välimatkan vuoksi

merkittäviä vaikutuksia arvioida aiheutuvat. Hankkeen YVA-selostuksessa kuitenkin todetaan, että tuotantoalueen lounaiskulmasta vedet virtaavat ojitusten kautta Jouttijärveen.

Kokonaisuutena LVV kuitenkin katsoo, että suojeluperusteina olevien vesistöluontotyyppien (Humuspitoiset järvet ja lammet (3160) ja Fennoskandian luonnontilaiset jokireitit (3210)) osalta Natura-arviointi on laadittu asianmukaisesti. Epävarmuuksista huolimatta LVV näkemyksen mukaan merkittävä heikentyminen vesistöluontotyyppeihin liittyviin suojeluperusteisiin on kuitenkin epätodennäköistä, kun käytetään hankkeen YVA-selostuksessa kuvattuja vaikutuksia ehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä.

Linnustovaikutukset

LVV:n näkemyksen mukaan linnustovaikutusten arvioinnissa on asianmukaisesti toteutettu linnuston erilliskartoitukset läheisimmällä Natura-alueen osalla eli Jouttijärven osa-alueella. Muutoin arvioinnissa on tukeuduttu saatavilla olevien aineistojen käyttöön, mitä LVV pitää perusteltuna huomioiden hankealueen sijainti etäällä Suuripään osa-alueesta.

Pitkämaan hankkeella tunnistettiin petolintuihin ja pöllöihin mahdollisia vaikutuksia liittyen pesimäympäristöjen vähenemiseen, häiriöön ja törmäysriskiin. Vesilintujen osalta arvioinnissa ei tunnistettu pesimäaikaista mahdollisia vaikutuksia, jotka liittyvät ravinnonhakuun. Vesilinnut saattavat käydä ruokailemassa Pitkämaan alueella alle kahden kilometrin etäisyydellä sijaitsevalla Kalhulammella, vaikka pääosin pesäpaikkauskollisina käyttävätkin Jouttijärven aluetta.

Päiväpetolintuihin, pöllöihin ja metsäkanalintuihin osalta arviointiin liittyi epävarmuuksia. Osin puutteellinen lajikohtainen havaintotieto ja toisaalta tutkimustiedon vähyys tunnistetaan arvioinnissakin epävarmuutta lisääviksi tekijöiksi. Havaintotietojen ajantasaisuuteen ja laatuun, puutteelliseen tutkimustietoon ja käytettyihin aineistoihin liittyvistä epävarmuuksista huolimatta LVV näkemyksen mukaan arviointi on toteutettu riittävällä tarkkuudella huomioiden etäisyys hankealueesta. LVV näkee, että merkittävä heikentyminen suojeluperusteina oleviin lintulajeihin on epätodennäköistä.

Yhteisvaikutukset

LVV näkee, että eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai luontodirektiivin lajeihin on arvioitu asianmukaisesti. LVV yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, että hankkeella ei ole etäisyysyistä todennäköisesti merkittävästi heikentäviä vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja lajeille.

Linnustoon kohdistuvien yhteisvaikutusten tarkastelussa on käyty läpi laji-/lajiryhmäkohtaisesti läpi Pitkämaan hankkeen yhteisvaikutuksia Vitsakankaan ja Hevosselän hankkeiden kanssa. Lähinnä metsäkanalintuihin, etenkin metsoon sekä petolintuihin, hankkeilla arvioitiin olevan vähäisiä haitallisia yhteisvaikutuksia. Metsoon kohdistuvissa yhteisvaikutusten arvioinnissa tunnistetaan ongelmalliseksi puutteet käytettävissä olevissa arviointimenetelmissä.

LVV antamassa Tervolan Vitsakankaan tuulivoimahankkeeseen liittyvässä luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisessa lausunnossa (31.7.2026, LVV-U/80365/2026) tuotiin

esille Pitkämaan hankkeen mahdolliset heikentävät vaikutukset Jouttijärven osa-alueeseen ja sen suojeluperustelajeihin. Vitsakankaan arvioinnin mukaan em. lajeihin ei kuitenkaan arvioitu kohdistuvan heikentäviä vaikutuksia Vitsakankaan tuulivoimahankkeesta, ja kun niitä ei myöskään todettu arvioitavana olevalla Pitkämaan hankkeella, yhteisvaikutusiakaan ei hankkeista arvioida olevan.

LVV yhtyy arvioinnin johtopäätöksiin, että merkittävät yhteisvaikutukset suojeluperustelintulajeihin, mukaan lukien salassa pidettävät lajit, voidaan poissulkea. LVV huomauttaa kuitenkin, että osa Suuripään Natura 2000 -alueeseen kohdistuvista, vireillä olevista hankkeista voivat toteutuessaan kerryttää yhteisvaikutuksia niin, että ne voivat vaarantaa Suuripään Natura 2000 -alueen koskemattomuuden. Tämä korostaa tulevien hankkeiden arviointien huolellista paneutumista mahdollisiin kertyviin yhteisvaikutuksiin.

2.2 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Kokonaisuutena LVV arvioi, että Tervolan Pitkämaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä toteutetut Kuivasjärven (FI1301611) ja Suuripään (FI1301811) Natura-alueiden arvioinnit antavat edellytykset merkittävien vaikutusten poissulkemiseen.

Epävarmuuksista huolimatta LVV näkemyksen mukaan merkittävä heikentyminen myös vesistöluontotyyppeihin liittyviin suojeluperusteisiin on kuitenkin epätodennäköistä, kun käytetään hankkeen YVA-selostuksessa kuvattuja vaikutuksia ehkäiseviä ja lieventäviä toimenpiteitä. LVV toteaa, että arvioinnit täyttävät niille asetetut vaatimukset, eikä merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueiden suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin ja lajeihin todennäköisesti kohdistu.

3 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt johtava asiantuntija Pirkko Siikamäki ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Jonna Kartano. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Tiedoksi

ABO Energy Suomi OY
Metsähallituksen kirjaamo
Lapin Elinvoimakeskus

Lausunto
14.8.2026
LVV-U/98712/2026
Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/98712/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/98712/2026 har godkänts elektroniskt

Siikamäki Pirkko 14.08.2026 13:06

Kartano Jonna 14.08.2026 12:58